

ርዕዮት ዓለሙ ዘር ይውጣልሽ!

ነፃነት ዘለቀ

የሀገርን ስሜት በሚመለከት በየቤታችን ከምንታዘበው ቤተሰባዊ ሁኔታ በተለይም ከብዙዎች ሴቶች ከሚስተዋል ግዴታሽነት ድባብ አኳያ እነ ርዕዮት ዓለሙን የመሳሰሉ ጥይት ሴቶች ስናይ በዚህ ረገድ ሌት ከቀን የምንለፋና የምንጨነቅ ወገኖች ደስታችን ወደር የለውም። እኔ ጫካ እንዳለመሆኔ የምደብቀው ምሥጢር የለኝም - ሁሌም የግምባር ሥጋ እንደሆንኩ አለሁ። ባለቤቴ ማንጠግቦሽ ግን በጣም ነው የምታናድደኝ። ከዚህ ቃና ከሚባል ትውልድን በራዥ ቲቪ ሥር ትደቀንና እኔ ኢሳትን ወይ ሌላ ጣቢያ ልከፍት ስል ከነልጆቿ ትንጫጫብኛለች፤ ጉዳቱ ለኔው ነው እንጂ “እግዜር ይይላት” ብዬ ለላይኛው ንጉሥ ላጋልጣት በወደድኩ ነበር። ያኔ ታዲያ እነ መስከረም አበራ፣ እነ ገሊላ መኮንን፣ እነ መታሰቢያ ቀፀላ፣ እነ ኢየሩሳሌም፣ እነብሩክታዊት፣ እነየሐረር ወርቅ ጋሻው፣ ... ትዝ ይሉኝና ተስፋዩ ይለመልማል። የ22 እና የ23 ዓመት ጎረምሣ ልጆችህ ምንም ብሔራዊ የሀገር ስሜት ሳይኖራቸው አርቲ ቡርቲ ፊልም ላይና ወፍ ዘራሽ የፈረንጅ ሙዚቃ ኳኳታ ላይ ሲያተኩሩ የመንግሥቶቻችን የድካም ፍሬ ቁልጭ ብሎ ይታይሃል። ነገ ይህችን ሀገር ማን እንደሚረከባት ስታስብ እኮ ይጨንቃል። ወዴት እየሄድን ነው? ሀገራችን በኳስ ዐበደች የልጆች ጨዋታ እየታመሰች ናት። መጨረሻችንን አንድዬ ያሳምርልን እንጂ ማኅበረሰባችን ከቤተሰብ ጀምሮ ተናግቷል። ጥሩ ትዳር የለም፤ ጥሩ ጓደኝነት የለም፤ መተማመን የለም፤ ጥሩ ጉርብትና የለም። ተበድሮ በወቅቱ መመለስ፣ የገቡትን ቃል መጠበቅ፣ ያዋሱትን ዕቃ ለባለቤቱ መስጠት፣ የፈጣሪን ህግጋትና ትዕዛዛት ማክበር፣ የሀገርን ህግና መመርያ አለመጣስ፣ ... የፋራዎች እየሆነ እኮ ነው።

ርዕዮት ዓለሙና ባልደረቦቿ በትናንተናው ምሽት የኢሳት “ዕለታዊ” ፕሮግራም ዝግጅት ያቀረቡት መሰናዶ በጣም ግሩም ነበር። ይወያዩበት የነበረው ጉዳይ የተለያዩ ቢሆንም ስለጠ/ሚኒስትራችን የቅርብ ጊዜ አሻሚ ንግግር ግልጽ ዴሞክራሲያዊ ውይይት ሲያደርጉ ለተመለከተ ሀገራችን በዴሞክራሲ ግንባታ ጥሩ እመርታ ላይ እንደምትገኝ ያመለክታል - ምንም እንኳን ኢሳት ገና በሁለት እግሩ ወደ ሀገር ባይገባም። ይህን መሰል ነፃ የሃሳብ ልውውጥ በኢቲቪና በሌሎችም ሀገራዊ የሚዲያ ተቋማት ቢለመድ ለሁለንተናዊ ዕድገታችን ጉልህ ሚና በተጫወተ። በኛ ሀገር የተለመደው ነገር “እንትናን” ወይም “እነእንትናን እንዳይከፋቸው” በሚል አጉል ይሉኝታ ታጥሮ ነገሮችን እየሸፋፈኑ ወይም እያድበሰበሱና ከፍ ሲልም እየዋሹ ሰውን ለማስደሰት በመሞከር ዴሞክራሲን ማቀጨጭ ነው። አሁን ላለንበት ዝብርቅርቅ ያለ ሁኔታ ከዳረጉን መሠረታዊ ምክንያቶች አንዱ ይህም ሃሳብን በነፃነት መግለጽ ያለመቻል ባህላዊና ምናልባትም ሃይማኖታዊ ተፅዕኖ ይመስለኛል። አስተዳደራችንም ችግር አለበት - ከመነሻው “ትልቅ ሲጫወት ልጅና ሴት ወደማጀት” እየተባለ በሚነገርበት ኅብረተሰብ ውስጥ የአውሮፓና አሜሪካን ዓይነት ነፃነት መመኘት ከንቱ መቀናጣት ነው። ግን እግዜሩን ምን በድዬው ይሆን - ምናል ፊጂ ወይም ማልታ ውስጥ እንኳን ፈጥሮኝ ቢሆን?

በውይይታቸው ወቅት ከተነሱ ነጥቦች አንደኛው ጠ/ሚኒስትር ዶ/ር ዐቢይ አሁን ያመኑት በፊት ግን የካዱት ወታደራዊ የመፈንቅለ መንግሥት ሙከራ ነው። በዚህ ነጥብ ዙሪያ ብዙ ነገሮች ተነስተዋል። ርዕዮት ያስተላለፈቻቸው ቁም ነገሮች ግን እኔንም ከበፊት ጀምሮ ያሳሰቡኝ ስለነበሩ ይህችን ማስታወሻ ለራሴ የሰነዶች ስብስብ ስል ከትቤ ማኖርን ወደድኩ። ደግሞም ቀን ላይ ከአለቃዩ ጋር አንስተን ተመሳሳይ ነገር ተጫውተናል።

በፊት ሰዎች መፈንቅለ መንግሥት እንደተደረገ ሲናገሩ ጠ/ሚኒስትሩ “ውሸት ነው” ማለታቸውና ካለፈ በኋላ ደግሞ ለሥልት እንጂ እንደዚያ ያሉት ነገሩ መፈንቅለ መንግሥት እንደነበር አሁን ማመናቸው እርሳቸውን ለወደፊቱ ለማመን እንደምንቸገር፣ በርሳቸው ምክንያት አመኔታ እንዳያገኙ የተደረጉ በወቅቱ እውነቱን የዘገቡ ሚዲያዎችና ግለሰቦች ደግሞ በሌላ በኩል ትልቅ በደል እንደተፈጸመባቸውና ለወደፊቱ በተከታታዮቻቸው ዘንድ ያለመታመን ችግር ቢደርስባቸው ተጠያቂው ጠ/ሚኒስትሩ እንደሚሆኑ በግልጽ ይሁን በአንድምታ ትርጉም ከውይይታቸው ተረድቻለሁ። ይህንን ነጥብ አስረግጣ የገለጸቸው ርዕዮት በመሆኗ ነው ይህችን መጣጥፍ በዚህች ግሩም ዜጋ ስም ለማውጣት የፈለግሁት። በነገራችን ላይ ይህን ሰውን ይቅርታ የማስጠየቅ ባህል ወያኔዎች አለባቸው እየደነቀሩ ዋጋ አሳጡት እንጂ

ጠ/ሚኒስትራችን በሰሞኑ ንግግራቸው ምክንያት ተዓማኒነት ለማሳጣት የሞከሯቸውን የዜና ማዕከላትና ብሎገሮች ይቅርታ ቢጠይቁ ታላቅነታቸውን ያስመሰክራሉ - የፈጠሩት ቀውስ (mess) ቀላል አይደለምና።

ከዚህ ነጥብ ጋር ወደተያያዘ አንድ ነገር ላምራና ጅምሬን ልቋጭ። ርዕዮተም በሚገባ አብራርተዋለች።

“መንግሥታችን ተነካ ብለው የቡራዩ፣ የሰበታና የላገጣፎ ወጣቶች ...” ወደ አራት ኪሎ ቤተ መንግሥት እየተመሙ በመምጣታቸው ወይም ሊመጡ በዝግጅት ላይ በመሆናቸው እነዚያን የመፈንቅለ መንግሥት አድራጊዎች በዘዴ ማብረድ እንደነበረባቸው ጠ/ሚኒስትሩ ቆይተውም ቢሆን ጠቅሰዋል - “በላይ እየሳቅሁ በውስጤ ግን እርር ድብን እያልኩ” ሲሉ። ይህ ነገር ፈጽሞ ሊዋጥ የሚችል አይደለም፤ ለገበያ የሚቀርብና ሊሸጥ ወይ ሊገዛ የሚችልም አይደለም። ቅሽም ያለ የቧልታይና ድንቃይ ድራማ ሆኖ ሰውን ከማዝናናት ባለፈ አንዲትም ጠብታ ውኃ አያነሳም። አንድምታዊ ትርጉም ግን አለው። ይህን ዓይነት ንግግር ከጠቅላይ ሚኒስትራችን ባንሰማው የወደድን ብዙዎች ሳንሆን የምንቀር አይመስለኝም። ከዚህ ንግግር በኋላ ዶ/ር ዐቢይን ማወቅ አለማወቅን ለመረዳት ራሴን ደጋግሜ ጠየቅሁ። መልስ ላገኝ ግን አልቻልኩም። የጠ/ሚኒስትራን የጦርነት አቅጣጫ ላለማብዛት ስልም ይህን ማስታወሻ ላለመጻፍ አመንትቼ ነበር - ግን እውነትን በወቅቱ መግለጽ ከኋለኛ ጠጠት ይታደጋልና መጻፌ አልቀረም - ጻፍኩ።

በመሠረቱ አንድ ሰው እንደሚሳሳት እረዳለሁ፤ ለመሳሳት ደግሞ ሰው መሆን እንጂ ጠ/ሚኒስትር ወይም ዶክተርና ጳጳስ መሆንን አይጠይቅም። በማንኛውም የዕድሜም ሆነ የሥልጣንና የትምህርት ደረጃ ላይ የምንገኝ ሰዎች አውቀን ወይም ሳናውቅ እንሳሳታለን፤ እናጠፋለን። የሆነው ቢሆን ግን ይህ የጠ/ሚኒስትሩ ስህተት “የምላስ ወለምታ” ወይም “Freudian Slip” ተብሎ በቀላል ሊታለፍ የሚችል አይደለም። ስንሳሳት ደግሞ ቀይ መስመር ላለማለፍ መሞከር ይኖርብናል - ፈረንጆቹ “If you err, err on the safe side.” እንዲሉ። አለበለዚያ የሠራው መልካም ነገር ሁሉ ሊተረተርና ለተጨማሪ ልፋት ልንዳረግ እንችላለን - ሊያውም የተተረተረውን መመለስ ከቻልን። ዕድል አንድ ናት።

ይህ ንግግር በማን አንጀት ላይ ለመገዘገዝ ወይም ማንን ለማማለል እንደሆነ ለመረዳት ብዙ ምርምርን አይጠይቅም። ጥያቄው እንደዚያ ማድረግ ተገቢ ነበረ ወይ? ነው። አንዱን አቅራቢ ሌላውን አግላይ፣ አንዱን የቤት ልጅ ሌላውን የውጪ አያደርግም ወይ? ነው ጥያቄው። “ለምን ይዋሻል?” ይላሉ ተስፋዩ ካሣን መሰል ኮሚዩኖች።

ለመሆኑ የመፈንቅለ መንግሥቱን ሙከራ እንኳን ሰንዳፋና የቡራዩ ወጣት የአራት ኪሎ ወጣቶች ስያውቁ ነበር ወይ? እንኳን ሰበታ ወጣቶች ቤተ መንግሥት ሥር የተወተፍኩት እኔ ነፃነት ዘለቀ ማታ በቲቪ የዜና ዕወጃ ከመስማቴ ውጭ ግርግሩ ድግስ ይሁን የቀብር ሥነ ሥርዓት ይሁን መቼ አወቅሁና? እነዚህ በጠ/ሚኒስትሩ የተጠቀሱት የአሮሞ ወጣቶች በየት በኩልና ዜናውን ማን ነግሯቸው ነው ጦር ሰብቀው፣ ስንቅና ጥይት በአጋሰስ ጭነውና በአምባላይ ፈረስ ሽምጥ ጋልበው ወደ ቤተ መንግሥት የመጡት? ትልቁ ዳቦ ሊጥ ከሆነ ከእንግዲህ ማንን እንመን? ለምን ይዋሻል? ለምን ዓይነት የፖለቲካ ትርፍ? ኪሣራው ሊበልጥ እንደሚችል እንዴት ግልጽ ሊሆን አልቻለም?

ይህ ለውጥ የአዲስ አበባን ወጣት ገሸሽ ያደረገ መሆኑን ለመረዳት ይህን የጠ/ሚኒስትሩን ንግግር እየበለቱ ማጤን ይገባል። የፖለቲካ ተንታኞች በጥልቀት ቢያዩት ንግግሩ ከባድ አንድምታዊ ይዘት ያለው ሽል መንግሥትና ውለታቢስነትን ገላጭ ነው። የአዲስ አበባ ወጣት የአሁኑን አያድርገውና “ከሳቸው በፊት የኔን ደረት በጦር በጣጥሱት!” ብሎ ቀድሞ የሞተላቸው ነው። ዘረኝነትን የሚጸይፈው የሸገር ወጣት የጠ/ሚኒስትሩን ዘር ማንዘር ለማወቅ አንድም ፍላጎት ሳይኖረውና ለዚያ ርካሽ አስተሳሰብ ዋጋ ሳይሰጥ ያን የመሰለ ድጋፍ ያሳየው በጠ/ሚኒስትሩ ርቱዕ አንደበትና ኢትዮጵያዊ የንግግር ቃናቸው ተማርኮ ነው። አሁን ያን ሁኔታ ወደ ኋላ የሚያንሸራትትና ወደ ዘር ማዕቀፍ የሚያሸጉጥ ምን አዲስ ነገር ተከሰተ? ይህን ጥያቄ የሚመልስልኝ ባገኝ ጠ/ሚኒስትራን እንደወደድኩ ለመቀጠል ቃል እገባለሁ። ለነገሩ እኔ ወደድኳቸው አልወደድኳቸው ምን አመጣለሁ - አፌ ለምድብት እንጂ።